

บันทึก

เรื่อง ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนและออกใบอนุญาตสำหรับเรือตามพระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการจดทะเบียนและออกใบอนุญาตสำหรับเรือจ้ำสัตว์น้ำสยาม พ.ศ. ๒๕๖๕

คณะกรรมการกฤษฎีกา (อนุกรรมการชุดที่ ๑) ได้ตรวจพิจารณาเรื่องการขอยกเว้นค่าธรรมเนียมออกใบอนุญาตเรือซึ่งกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรีส่งมาให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาตีความ โดยหนังสือที่ ก. ๑๒๕/๒๕๖๕ นั้นแล้วมีความเห็น ดังต่อไปนี้

๑. พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำสยาม แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๖๕ บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๕ และ ๑๓๖^๑ ให้มีการจดทะเบียนและออกใบอนุญาตสำหรับเรือต่าง ๆ

๒. พระราชบัญญัติว่าด้วยการจดทะเบียนและออกใบอนุญาตสำหรับเรือจ้ำสัตว์น้ำสยาม พุทธศักราช ๒๕๖๕^๒ บัญญัติว่า เรือจ้ำสัตว์น้ำตามที่กล่าวไว้ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องจดทะเบียนและรับใบอนุญาต ดังที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำสยาม

^๑ “มาตรา ๑๓๕ ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๑๓๔ บรรดาเรือที่ใช้อยู่ในน่านน้ำสยาม นอกจากเรือที่ใช้เดินในแม่น้ำโขง ต้องจดทะเบียนและรับใบอนุญาตและให้เสียค่าธรรมเนียมออกใบอนุญาตตามมาตรา ๑๓๕, ๑๔๐ และ ๑๔๘ เว้นแต่

๑. เรือยนต์มีขนาดต่ำกว่า ๓ ตันกรอสส์ ให้เรียกค่าธรรมเนียมออกใบอนุญาตกึ่งอัตราปกติ แต่ถ้าเรือยนต์นั้นเป็นของกลกรใช้เครื่องจุดระเบิดแรงม้าไม่เกินกว่า ๗ แรงที่ใช้เพื่อประโยชน์ในการกลกรรมของตนเอง ให้ยกเว้นไม่ต้องจดทะเบียนและรับใบอนุญาต

๒. เรือใบและเรือเล็กขนาดบรรทุกต่ำกว่า ๑๐๐ หาบ ไม่ต้องจดทะเบียนและรับใบอนุญาต ส่วนที่มีขนาดบรรทุกตั้งแต่ ๑๐๐ หาบ ถึง ๔๐๐ หาบ ให้เรียกค่าธรรมเนียมออกใบอนุญาตกึ่งอัตราปกติ

บทบัญญัติแห่งอนุมาตรา ๒ ท่านมิให้ใช้บังคับแก่เรือที่ใช้อยู่หรือที่นำมาใช้ในท้องที่ซึ่งได้มีการจดทะเบียนและออกใบอนุญาตอยู่ก่อนแล้ว”

“มาตรา ๑๓๖ ในท้องที่ที่มีการจดทะเบียนและออกใบอนุญาตสำหรับเรือกลไฟ เรือยนต์ และเรือเล็กอยู่แล้วนั้นให้คงมีการจดทะเบียนและออกใบอนุญาตต่อไปส่วนในท้องที่อื่นซึ่งยังมิได้บังคับให้มีการจดทะเบียนและออกใบอนุญาตนั้น เมื่อจะใช้พระราชบัญญัตินี้บังคับเมื่อใด ให้ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามเดือน”

^๒ มาตรา ๖ บรรดาเรือจ้ำสัตว์น้ำทุกลำต้องจดทะเบียนและรับใบอนุญาตตามที่ระบุไว้ในกระทรวง ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ และต้องเสียค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนและค่าธรรมเนียมใบอนุญาตด้วย เว้นแต่เรือจ้ำสัตว์น้ำซึ่งแล่นไปด้วยแจว พาย หรือติดใบ และมีขนาดบรรทุกตั้งแต่สองร้อยห้าสิบหาลงมา ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมใบอนุญาต คงเสียค่าธรรมเนียมจดทะเบียนอย่างเดียว

เรือจ้ำสัตว์น้ำลำใดได้จดทะเบียนและรับใบอนุญาตถูกต้องตามความในพระราชบัญญัติและกฎกระทรวงซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัตินี้แล้ว ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องจดทะเบียนและรับใบอนุญาต ดัง

๓. ผู้แทนราษฎรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ขอให้ใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการจดทะเบียนและออกใบอนุญาตสำหรับเรือจับสัตว์น้ำฉบับใหม่นี้บังคับโดยเคร่งครัดและอ้างว่า

ก) บรรดาเรือในเขตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งเป็นเรือใช้สำหรับจับสัตว์น้ำแต่อย่างเดียว ควรได้รับยกเว้นไม่ต้องจดทะเบียนและรับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๓๕ และ ๑๓๖

ข) เงินค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บไปแล้วนับตั้งแต่วันใช้พระราชบัญญัติฉบับใหม่นี้ ควรคืนให้แก่ผู้เสียไป

๔. ปัญหาที่ให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณานั้น มีอยู่ว่า ตามข้ออ้างซึ่งขอมานี้ เช่นว่านั้นเป็นการชอบแล้วตามกฎหมายหรือไม่

๕. มีข้อสำคัญที่จกต้องสังเกตไว้ว่า กฎกระทรวงตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการจดทะเบียนและออกใบอนุญาตสำหรับเรือจับสัตว์น้ำฉบับใหม่นั้น ในเวลานี้กระทรวงเศรษฐกิจยังมิได้ออก ด้วยเหตุนี้กระทรวงเศรษฐกิจจึงแย้งว่า วิธีการตามพระราชบัญญัติใหม่ฉบับนี้ยังไม่ครบถ้วนบริบูรณ์จึงยังไม่สมบูรณ์แก่การที่จะใช้บังคับเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวกับกำหนดจำนวนเงินค่าธรรมเนียม

๖. พระราชบัญญัติว่าด้วยการจดทะเบียนและออกใบอนุญาตสำหรับเรือจับสัตว์น้ำฉบับนี้ก่อตั้งวิธีการขึ้นใหม่ กล่าวคือ เรือจับสัตว์น้ำลำใดที่จดทะเบียนและรับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว ไม่ต้องจดทะเบียนและรับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำสยามแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๗๗ อีก

๗. แต่ถ้อยคำแห่งมาตรา ๖ นั้นเอง เมื่ออ่านในขณะแรกแสดงให้เห็นว่าวิธีการแห่งพระราชบัญญัติใหม่ฉบับนี้กำหนดไว้สำหรับเรือที่ได้จดทะเบียนและรับใบอนุญาตตามความในพระราชบัญญัตินี้แล้วเท่านั้น อีกนัยหนึ่งก็คือว่า ถือเอาข้อเท็จจริง (คือการจดทะเบียนและรับใบอนุญาตที่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติ) เป็นข้อสำคัญ หาใช่เอาแต่เพียงหลักการว่าให้มีการจดทะเบียนและรับใบอนุญาตเท่านั้นไม่ การมีสภาพเป็นเรือจับสัตว์น้ำเท่านั้นหาเพียงพอที่จะเข้าอยู่ในข่ายแห่งบทบัญญัติของพระราชบัญญัติใหม่นี้ไม่ ตราบใดที่ยังมิได้จดทะเบียนและรับใบอนุญาตตามความในพระราชบัญญัติโดยแท้จริงแล้ว ตราบนั้นก็ยังมิเข้าอยู่ในข่ายยกเว้นตามพระราชบัญญัตินี้

๘. ที่วินิจฉัยแก้ปัญหาดังนี้ เป็นการถูกตามความคิดเห็นตามธรรมดาแล้วมิฉะนั้น อาจจะเกิดมีระยะเวลาอยู่ตอนหนึ่ง ซึ่งเรือจับสัตว์น้ำจะไม่ตกอยู่ในบังคับหลักเกณฑ์อันใดทั้งสิ้น กล่าวคือ ระยะเวลาตอนที่อยู่ระหว่างหลักเกณฑ์เก่ากับใหม่นี้

๙. และทั้งนี้ก็เป็น การถูกต้องตามหลักกฎหมายด้วยเหมือนกัน คือแม้ถึงว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยการจดทะเบียนและออกใบอนุญาตสำหรับเรือจับสัตว์น้ำฉบับใหม่จะได้ใช้บังคับแล้วในขณะนี้ (เพราะพ้นกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันประกาศมาแล้ว) ก็จริงอยู่แต่ที่ว่าจากถ้อยคำของมาตรา ๖ นั้นย่อมเห็นได้ว่าการที่เรือจับสัตว์น้ำจะได้รับความยกเว้นจกต้องได้จด

ทะเบียนและรับใบอนุญาตถูกต้องตามพระราชบัญญัติและกฎกระทรวง ซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินั้นแล้วด้วยทั้งสองอย่าง トラบไคที่ยังไม่ได้ออกกฎกระทรวงไว้ トラบนั้นจะบังคับใช้มาตรา ๖ ให้สมบูรณ์เป็นที่พึงพอใจหาได้ไม่เรือจัสต์ว์น้ำไม่อยู่ในบังคับเงื่อนไขตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติฉบับใหม่นี้ และトラบไคที่เรือสัต์ว์น้ำนั้นอยู่นอกบังคับเงื่อนไขดังกล่าวแล้ว トラบนั้นจักต้องตกอยู่ในบังคับแห่งบทบัญญัติมาตรา ๑๓๕ และ ๑๓๖ ของพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำสยาม

๑๐. อนึ่งการที่วินิจฉัยแก้ปัญหาลักษณะกล่าวแล้วนี้เป็นการตรงกับมติซึ่งในต่างประเทศได้วินิจฉัยไว้เด็ดขาดในข้อที่เป็นปัญหาถกเถียงเกิดขึ้นอย่างเดียวกัน คือเขายอมรับกันว่า กฎหมายที่ประกาศใช้แล้วย่อมจะใช้บังคับได้ แม้ยังมีได้ออกกฎกระทรวงซึ่งพึงต้องออกตามกฎหมายนั้น แต่ว่ากฎหมายนั้นจักต้องปรากฏว่าไม่มีถ้อยคำซึ่งแสดงให้เห็นว่ากฎกระทรวงนั้นๆ เป็นสิ่งอุปกรณอันจำเป็นในอันที่จะยังให้ปฏิบัติการได้ถูกต้องตามกฎหมาย (ดูคำพิพากษาศาลสูงของฝรั่งเศส ลงวันที่ ๓ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๐๒ ในหนังสือของ Sirey ฉบับ ค.ศ. ๑๙๐๔ เล่ม ๑ หน้า ๒๗๑)

๑๑. โดยเหตุนี้จึงเป็นอันถือได้ว่า การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมออกใบอนุญาตสำหรับเรือจัสต์ว์น้ำในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เจ้าหน้าที่ได้ปฏิบัติไปแล้วนั้นเป็นการชอบด้วยกฎหมาย เงินค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บมาแล้วไม่จำต้องคืน ทั้งนี้ขอเสนอความเห็นเพิ่มเติมต่อไปว่า เมื่อได้ออกกฎกระทรวงและพระราชบัญญัติว่าด้วยการจดทะเบียนและออกใบอนุญาตสำหรับเรือจัสต์ว์น้ำฉบับใหม่นี้เป็นอันใช้บังคับโดยสมบูรณ์ได้แล้ว เพื่อความเป็นธรรมสมควรจะยกเอาเรื่องค่าธรรมเนียมอันเจ้าของเรือได้เสียไปแล้วตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำสยามขึ้นพิจารณา เพื่อที่จะมิให้ชาวประมงเจ้าของเรือนั้นต้องเสียค่าธรรมเนียมอีกซ้ำสอง เพราะเหตุที่กฎกระทรวงนั้นออกไม่ทันจึงทำให้ใช้พระราชบัญญัตินี้บังคับโดยสมบูรณ์ไม่ได้

(ลงชื่อ) เตือน บุนนาค

เลขาธิการ

คณะกรรมการกฤษฎีกา

สิงหาคม ๒๔๗๙